

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa I. L.

przeciwko A. [...] w W.

o przywrócenie do pracy, odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 lutego 2015 r.,

skargi kasacyjnej powódki i strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt XXI Pa [...],

1. przyjmuje skargę kasacyjną powódki do rozpoznania ;

**2. odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej
pozwanej.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 28 listopada 2013 r., po rozpoznaniu na rozprawie sprawy z powództwa I. L. przeciwko A. [...] w W. o przywrócenie do pracy i odszkodowanie, na skutek apelacji wniesionej przez obie strony od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 5 marca 2013 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 23.016 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę oraz niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt I); ponadto zmienił zaskarżony wyrok

w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II); w pozostałym zakresie obie apelacje oddalił (pkt III) i zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w drugiej instancji (pkt IV). Sąd ten postanowieniem z dnia 22 maja 2014 r., w związku z zażaleniem powódki, postanowił zmienić pkt IV swego wyroku w ten sposób, że zasądził na rzecz powódki kwotę 7.612 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej, w tym kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, a nadto postanowił zwrócić powódce z urzędu z Kasy Sądu Okręgowego w W. kwotę 75 zł opłaty od oczywiście uzasadnionego zażalenia.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez obie strony skargami kasacyjnymi. Pozwana zaskarżyła wyrok Sądu drugiej instancji: w zakresie pkt I, w części zasądzającej od pozwanej na rzecz powódki kwotę 23.016 zł wraz z ustawowymi odsetkami zasądzonymi od tej kwoty od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę oraz niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia; w zakresie pkt II; w zakresie pkt III, w części oddalającej w pozostałym zakresie apelację pozwanej oraz w zakresie pkt IV. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: 1/ art. 21 ust. 1 i art. 64 Konstytucji; 2/ art. 100 § 2 pkt 4 k.p.; 3/ art. 52 § 1 pkt 1 k.p.; 4/ art. 56 § 1 i 2 k.p. oraz art. 45 § 2 k.p.; 5/ art. 60 k.p. Ponadto skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania - 1/ art. 233 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 k.p.c. Pozwana wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania; ewentualnie wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy, przez oddalenie powództwa także w części zasądzającej od pozwanej na rzecz powódki kwotę 23.016 zł wraz z ustawowymi odsetkami zasądzonymi od tej kwoty od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę oraz niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania sądowego za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Jako przesłankę przyjęcia skargi

kasacyjnej do rozstrzygnięcia wskazano jej oczywistą zasadność, a także występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Zdaniem skarżącej, argumentem przemawiającym za stwierdzeniem oczywistej zasadności wniesionego środka zaskarżenia jest „fakt, iż Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę dowodów na podstawie, których sam ustalił stan faktyczny i orzekł niezgodnie z ustalonym przez siebie stanem faktycznym podanym w wyroku”. Natomiast istotne zagadnienie prawne sprowadza się do pytania, czy skasowanie danych pracodawcy stanowi naruszenie prawa własności i czy pracodawca nie ma prawa do rozwiązania z takim pracownikiem umowy o pracę. W ocenie pozwanej, wyrok Sądu Okręgowego pozwala na kasowanie danych pracodawcy ze służbowego laptopa i wskazuje, że takie zachowanie pracownika nie może stanowić powodu rozwiązania z pracownikiem umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanej nie kwalifikowała się do przyjęcia celem merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych a art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o

przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecnictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Natomiast w przypadku tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r.,

II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż skarżąca nie spełniła wymagań stawianych w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazanym przesłankom przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sformułowane przez autora skargi kasacyjnej istotne zagadnienie prawne sprowadza się do samego postawienia pytań, bez jakiegokolwiek nawiązania w ogólny i abstrakcyjnych sposób do treści przepisów prawnych, na bazie których sformułowano owe pytania, ani wyjaśnienia, na czym polegają trudności w dekodowaniu zawartych w tych przepisach norm prawnych z przedstawieniem możliwych rozwiązań istniejących problemów na tle ich interpretacji. Co więcej – w ogóle nie wskazano przepisów, które miałyby stanowić podstawę dla skonstruowanego przez skarżącą zagadnienia prawnego. Co do drugiej ze

wskazanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, autor skargi nie tylko nie podjął próby wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego lub procesowego przy ferowaniu zaskarżonego wyroku, które potwierdzałyby słuszność tezy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, ale – podobnie jak w przypadku pierwszej z powołanych wyżej przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania – przepisów tych nie wskazał. Argumentów za istnieniem okoliczności przemawiających za przyjęciem skargi do rozpoznania należałoby zatem poszukiwać w innych jej elementach konstrukcyjnych, tj. w podstawach i zarzutach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak zadaniem Sądu Najwyższego na etapie przedsądu.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanych w skardze kasacyjnej pozwanej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.